

Statskonsulenternes Indberetninger for Aaret 1943.

II.

Beretning fra Statskonsulent W. A. Kock.

Som naturligt er, frembyder min Virksomhed ikke i de senere Aar paa noget særlig nyt, afskaaret som man er fra Forbindelsen med de førende Kræfter paa Fjerkræavlens Omraade i Udlandet.

Trods Vanskelighederne, der paa flere Omraader ogsaa har meldt sig for Fjerkræavlens Udøvere, er der vedblivende god Interesse til Stede, særlig for Hønsavl og Hønseshold, medens det kniber noget mere med at holde Kalkunavl og Vandfugleavl oppe. En yderligere Forbedring og muligvis Udvidelse af nævnte Avl vil antagelig efter Krigens Slutning være en taknemmelig Opgave at tage fat paa. Der tiltrænges nogle Undersøgelser med Fodring af Avlsgæs og Ud-rugning af Gaaseæg, hvoraf der sikkert hvert Aar gaar ikke saa faa tabt. Hvor man ikke raader over det fornødne tilstrækkeligt store Rugemateriale i Form af tidligt rugende Høner af svære Racer eller Krydsninger, foretager man ofte med stærkt afvigende Resultater Rugning paa Maskine, men der er i saa Fald Grund til at gøre opmærksom paa Smittefaren, der kan være forbunden ved i samme Maskine at udruge Gaaseæg fra tilfældige Gaasehold.

Der har i Aar været stor Efterspørgsel efter Rugeæg, daggamle Kyllinger og Hønniker, og til Gavn for Æggproduktionen kom man tidligere i Gang med Rugningen end forrige Aar. Det var en god Hjælp for de anerkendte Avlscentre, Konkurrencedeltagerne og de af Veterinærdirektoratet anerkendte Rugerier, at der stilledes et Kvantum Petroleum til Raadighed til Drift af Rugemaskiner, men desværre maa vi vistnok være forberedt paa, at noget lignende næppe vil finde Sted til Foraaret. For Hønsesholdets Rentabilitet vil det iøvrigt betyde overordentligt meget, om den almindelige Hønsesholders Forstaelse blev endnu mere vakt for, at det fulde Udbytte af Hønsesholdet kun faas, hvor man forstaar at arbejde paa et solidt Grundlag ved i fuldt Maal at udnytte det gode Avlsmateriale, som der er aabnet Adgang for enhver Hønsesholder til at kunne sikre sig. Desværre er der et betydeligt Antal gode Unghaner, der stammer fra avlsmæssig set fremragende Hønsesbesætninger, som ikke kommer Avlen tilgode, idet

de slagtes i Stedet for, at de burde finde Vej ud til de mange almindelige Høsehøldere. Om de gode Avlshaner bør der værnes mest muligt ved, at de holdes for sig, fodres og behandles godt, men desværre er der en Tendens oppe til selv hos Konkurrencedeltagere at lade Hanerne gaa mellem Hønerne, hvorved de ofte bliver forslaaede eller paa anden Maade mere eller mindre ødelagte.

For rentabelt Høsehold er der ved Siden af at holde en yderig Besætning samt forstaa at opdrætte Kyllingerne godt og fodre Hønsene hensigtsmæssigt et andet Spørgsmaal, der ligeledes er saare vigtigt, og som gaar ud paa at huse Høns og Kyllinger paa den bedst mulige Maade. Det er et Omraade, indenfor hvilket der er meget at forbedre i de kommende Tider, idet mange Høns- og Kyllingehuse ofte er utætte og kolde samt daarligt veltilerede, saa det gaar ud over Æglægningen i de fugtige Efteraars- og Vintermaaneder.

Trods de vanskelige Forhold er Arbejderne til Avlens Fremme gaaet deres støtte Gang. Tilslutningen til de afholdte Konkurrencer mellem hele Høsehold, der er en typisk dansk og gammel Foranstaltning til Avlens Fremme, har været tilfredsstillende, og det er glædeligt at se, at der er Fremgang at spore, og at der stadig kommer flere gode Avlere med i dette for vor Høseavl's Udvikling saa betydningsfulde Arbejde. Indenfor Statens Fjerkræudvalgs Landskonkurrence, hvor det maa fastholdes, at hver Deltager kun holder een Race, lægges først og fremmest Vægt paa Gennemførelsen af en planmæssig Avl, og dernæst, da nævnte Konkurrence maa betragtes som den ledende, som en Elitekonkurrence, at der hersker Orden og Plan i Arbejdet, og at Holdene, der maa se godt ud i det hele taget drives mønsterværdigt.

Foranstaltning af Afkomsundersøgelser er der en betydelig Interesse for, hvilket har givet sig Udslag i, at Kontrolstationen for Høns paa Favrholm, der i sin Tid fra en almindelig Æglægningskonkurrence blev Arnestedet for de saa værdifulde Afkomsundersøgelser, stadig er fuldt optaget, og Forholdet er for Tiden i alt Fald det, at Stationen godt kunde være større. Det er iøvrigt Tanken, saasnart Forholdene tillader det, at kræve indsat 10 i Stedet for som nu 8 Høniker, og der er Planer oppe om at faa indført omfattende Forbedringer af Høsehusbygningerne paa Kontrolstationen. Dette gælder saaledes først og fremmest en bedre Isolering og et mere tidssvarende Ventilationssystem. Kontrolstationen for Høns bør paa ingen Maade staa tilbage for sin nye Nabo, Kaninkontrolstationen, hvad Bygningerne angaar.

Som jeg var inde paa i min sidste Aarsberetning, lykkedes det fra Sveriges avlsmæssig set bedste Opdrættere af hvide Italienerne at faa anskaffet en større Sending Rugeæg til nogle af vore førende Avlere, og saa vidt man kan skønne, er der Haab om, at denne til-

trængte Blodfornyelse vil blive til Gavn for Avlen af vore hvide Italienerne, i alt Fald er der blevet en Del brugbart Materiale, særlig af de Rugeæg, der blev indkøbt hos den kendte svenske Italieneropdrætter, *V. Sundberg* i Vinninga. Men ogsaa for Gæssenes og navnlig for Kalkunernes Vedkommende tiltrængtes der i høj Grad Blodfornyelse, hvilket førte til, at jeg sidste Vinter var i Sverige for paa Fællesudvalget for Fjerkræavlens Vegne at indkøbe nogle hvide Italinergaser og nogle Broncekalkunhaner og Høner, ligesom det lykkedes at faa nogle Rugeæg af hvide Emdenergæs, der gav et ganske godt Resultat.

De italienske Gaser, der blev leveret fra Sveriges Avlsstation for denne Race, og som havde taget Ærespræmie ved Høstudstillingen i Malmø, er af den rette Type, som det skorter paa her i Landet, hvor meget af det anvendte Avlsmateriale ofte er for groft og stort. De importerede Broncekalkuner, der ikke er overdrevent store, er af god Type, ikke for højbenede, som vore Kalkunhaner ofte er, og navnlig er Farven og Tegningen nok saa god som vort hjemlige Materiale. Naar Lejlighed dertil atter gives, bør vi importere nogle Kalkuner fra Amerika af den derovre forekommende tætte, kødrige Type med de buttede og vægtige Kroppe, da en saadan Import vil være til stor Gavn for vor Kalkunavl.

Under mit Ophold i Sverige havde jeg samtidig Lejlighed til at besøge et Par Ægpakkerier, et Fjerkræslageri samt flere fremragende Avlere for om muligt at faa fremskaffet nyt Blod af brune Italienerne og de mellemsvære Racer, men desværre var der paa en enkelt Undtagelse nær dansk Blod i de Besætninger, jeg havde Lejlighed til at se. I Skara besøgte jeg en paa Fjerkræavlens Omraade alsidig Virksomhed, der omfatter Ægpakkeri med Præserving-, Køle- og Fryseanlæg, og hertil kan føjes, at der i Bygningerne desuden findes Oplagsrum til Fjerkræfoder, et Rugeri samt Landets største Fjerkræslageri, der er indrettet efter amerikansk Mønster i Lighed med flere af vore Fjerkræslagerier.

Den her udfoldede Virksomhed tjener Foreningens Medlemmer til stor Gavn, idet de kan indlevere deres Rugeæg og faa dem udruget, eller de kan købe daggamle Kyllinger til saa godt som Produktionspris og senere levere Hanekyllingerne og Udsætterhønsene til Foreningen eller dens lokale Ægcentraler. Ogsaa Foderet til Fjerkræet kan faas gennem Foreningen, idet Vognene, der afhenter Fjerkræet og Æggene, samtidig medbringer Foder, som fordeles til Høsehøldene. Til Fremme af Fjerkræavlens i Sverige og Forbedring af Forholdene indenfor Ægproduktionen vil det sikkert faa Betydning, at der nu indenfor Ægcentraler er ansat Fjerkræavlsinstruktører, hvis Op-gave det er at komme i Kontakt med Ægcentralernes Ledelse og virke ude blandt Oplandets Høsehøldere ved at give Raad og Vejledning

saavel, naar det gælder det rent produktionstekniske som Spørgsmaalet om Afsætning af Æggene, og det skal i denne Forbindelse anføres, at det svenske Æghandelsforbund til Ansættelse i forskellige Läns Ægcentraler gennem Kursus har uddannet en Snes Instruktører, der forinden har været paa Landbrugsskoler og sysselsat med Fjerkræ.

I lignende Udstrækning som de nærmest foregaaende Aar har jeg deltaget i de forskellige Arbejder til Avlens og Æggproduktionens Forbedring, ikke mindst som Følge af min Tilknytning til Statens Fjerkræudvalg og Statens Ægudvalg. Min Virksomhed fører iøvrigt med sig, at jeg har været optaget af Tilsyns- og Bedømmelsesrejser, deltaget i en Række Ægskøn, Møder og Forhandlinger, udarbejdet Beretninger, afgivet Erklæringer i tilstillede Sager og revideret Regnskaber vedrørende Statstilskud til Fjerkræavlsopgaver. Jeg vil i denne Forbindelse gerne henlede Opmærksomheden paa, at der til Brug ved Affattelsen af Regnskaberne om Statstilskud fra de lokale Konkurrenceledelser skal anvendes særlige af Ministeriet for Landbrug og Fiskeri fremstillede Regnskabsskemaer og Bilagskvitteringsblanketter. Regnskaberne og Andragender om bemeldte Statstilskud sammen med en Beretning om den paagældende afholdte Hønsehølskonkurrence skal indsendes senest den 1. Februar gennem mig til Landbrugsministeriet.

For at bekæmpe Hønsetyfus er der ligeledes for Finansaaret 1944/45 søgt financieret Hjemmel til i nævnte Øjemed at yde Statstilskud paa indtil Halvdelen af Udgifterne, dog ikke over 6000 Kr. Regnskaberne, der maa være ledsaget af originale Bilag, indsendes til mig senest den 1. Maj, og de Takster, der med Henblik paa Statstilskud maa beregnes for Udtagelse af Blodprøver, andrager nu 18 Øre pr. Høne for de første 100 Prøver, 12 Øre pr. Høne for de næste 100 og derefter 6 Øre pr. Høne for Resten. Eventuelle Befordringsudgifter maa fradrages paa Bilagene. Undersøgelsen af Boldprøverne paa Statens veterinære Serumlaboratorium er stadig 8 Øre pr. Høne, og der kræves de originale Kvitteringer fra Laboratoriet bilagt Regnskaberne.

Desværre formede Forholdene sig saaledes, at Statens Fjerkræudvalg sidste Vinter maatte opgive sit sædvanlige Aarsmøde paa Landbohøjskolen, men Interessen indenfor Konkurrencedeltagernes Kreds for at samles ved et Møde, hvor Tidens mange Spørgsmaal indenfor Fjerkræavlens nærmere kunde uddybes, førte sidste Efteraar til Afholdelsen af et Kursus med Konsulenterne som Lærerkræfter. Den gode Tilslutning til dette Kursus, der af Statens Fjerkræudvalg i Samarbejde med De samvirkende sjællandske Husmandsforeninger afholdtes paa Høng Husmandsskole, opfordrer til Afholdelse af lignende Kursus, naar Forholdene atter maatte tillade det.